ԵՐԵՍՆԵՐՈՐԴ—ՏԱՐԻ—Թիւ—2879 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ—30—ԱՊՐԻԼ—1881 Ն. Տ.—12—ՄԱՅԻՍ—1881

ԳԱՅՄԱՆ

Յարեկան գին Կ. Պոլսոյ հմր. 10 Մէջ.
» » Գաւառաց » 12 »
Վեցամսեայ » Կ. Պոլսոյ » 5 »
» » Գաւառաց » 6 »
Օտար երկիրներու » 21/2 Լիրա

Մանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 գրշ., երկու անգամի համար 2 գրշ է. աւելի անգամներու համար դատ տա. կարկութիւն կը լինի։

Մէն մի թիւ 40 փարա արժէ։

ՄԱՄՈՒ

ԼՍԱԳԻՐ

ՀԱՆԱՊԱՀՈՎԵԱՑ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԱՅՄԱՆ

Դուրս գնացած լրագրաց ճանրու ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

Լրագրաց վերաբերեալ նամակ կամ ալ իսկ գրութիւն խմբագիր—Տնօրէնին պիտի ուղղուի, Կ. Պոլիս Պահճէ-Գարու Ճէլալ զլ յխան թիւ 31 Մամիսի գրասենեակը։

Ձանրու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։

Զտպուած նամակ, յօդուած, եւ ես չեն տրուիր։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հեռագրական լուրեր. — Ներքին լուրեր. — Ազգային լուրեր. — Բարոյական, Պէրպէրեան, Գրականութիւն, Ժողովրդային գրականութիւն, (Գրաբար Աւտմ.) — «Առ Ս. Եկեղեցեան», (Գրաբար Աւտմ.) — Ընդանէկան, (Շարժ.) — Թղթակցութիւն ի Կիպրոս, (Նամակ Աւանայէ.) Ազգային և կրթական ընդհանուր տեղեկութիւնք. — Բանաստեղծ, ի Հ. Սերովբէ Տէրվիշեանէ (Շարժ.) — Այլ և այլք. — Դրամական. — Ծանուցմունք։

ԿԻՍԱՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 30 ԱՊՐԻԼ

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Այս առաւօտ հասած հեռագիրք

Սոֆիա 10 մայիս.

Մեծ ցոյց մ'եղաւ այսօր իշխանին պալատին առջեւ։ Ժողովուրդն եռանդագին համակրանք ազդուեց զիշխանը։ Մեթոդիոսի յանուն ժողովուրդեան ազաչեց զիշխանն որ հրաժարման դիմաւորութենէն ետ կենայ և չլքանէ Պուլղարիա։

Լոնտրա, 10 մայիս

Երեսփոխանաց ժողովին մէջ, Սըր Տրըմմընտ Ռոֆի հարցուց թէ Անգլիական կառավարութիւնը գրաւոր ապահովութիւն ստացած է թէ Ֆրանսայ թրուպիրները պատժելէ յետոյ պիտի քաշուի Թունիզէն, և թէ տեղեկութիւն ունի՞ այն ծանուցագրոյն վերայ զոր անոյշ 7ին Պ Թիսոյ ներկայացուցած է Բ. Դրան։

Սըր Ջ Տիլք պատասխանեց թէ կառավարութիւնը չէ ստացած այն գրաւոր ապահովութիւնը զորմէ կը խօսի Սըր Տ. Ռոֆի, բայց յիշեց այն բերանացի յայտարարութիւններն, որք քանիցս կրկնուած են թէ Ֆրանսա զԹունիզ իւր ստացուածքն ընելու դիտաւորութիւն չունի։ — Պ Թիսոյի ծանուցագրոյն նկատմամբ ալ Ս Ջ. Տիլք ասաց թէ այդ լուրը հիւղ կը թափի, բայց ինք պաշտօնական տեղեկութիւն չունի։

Սըր Տ. Ռոֆի ծանոյց թէ յառաջիկայ ուրբաթ օրն հարցանդում պիտի ուղղէ առ Գ. Կատոմոն այն միջոցներու մասին, զորս Անգլիական կառավարութիւնը մտադիր է ձեռք առնուլ Թունիզի ծովային դիրքերուն Ֆրանսացւոց կողմէ գրաւումն արդիլելու համար, — դրաւում, որ ազդեցութիւն կրնայ ունենալ Արեւելից հետ Անգլիոյ հաղորդակցութեան միջոցներուն վերայ, և որ՝ բաց ի սմանէ՝ Թունիզի և Տրիպոլոյ արգար իրաւանց բռնաբարում կը լինի։

Փարիզ 11 մայիս.

Կարծիք կայ թէ պահանջուած երաշխաւորութեանց դէմ նիզակիրը վաղը պիտի ներկայի Թունիզի Պէյին։

Պէրլին 11 մայիս.

Կ. Պոլսոյ Ֆրանսական դեսպան Պ. Թիսոյ դիտութեանց ճեմարանին անդամ ընտրուեցաւ։

Լոնտրա 12 մայիս.

Ադարակային յուզման և կենաց դէմ ոճիրներու պատճառաւ Իրլանտայի մէջ ձերբակալութիւնք օր քան զօր կ'աւելնան։

Բեգրադարիկ 12 մայիս.

Զարն առ ազգն ուղղեալ յայտարարութիւն մի հրատարակեց, որոյ մէջ հրաւէր կը կարդայ իւր հպատակաց, որպէս զի օժանդակեն իրեն այն մեծ և դժուարին գործին մէջ՝ որում ձեռնարկեց, անկարգութիւնն ու ապըստամբութիւնն արմատախիլ ընելու և բարեկարգութիւն ու արդարութիւն հաստատելու համար։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հելլենական խնդրոյն վերաբերեալ պայմանագիրը քննելու համար Օսմանեան պատուիրակներն այսօր նոր նիստ մի պիտի ունեն Եւրոպական պատուիրակաց հետ Անգլիական դեսպանատան մէջ։

Բ. Դուռը բացորոշապէս բողոքեց Թունիզի Ֆրանսական դրաման դէմ։ Նախընթաց օրը Բ. Դուռը երրորդ ծանուցագիր մի ղրկեց Թունիզի խնդրոյն վերայ և այս անգամ մի պատճէնն ալ Ֆրանսական կառավարութեան հաղորդել տուաւ։ Սոյն պաշտօնագրով, կայսերական կառավարութիւնն անդամ մ'ևս կը հաստատէ իւր վերհսկողական իրաւունքը Թունիզի վերայ, և կը բողոքէ Ֆրանսայի այն ձեռնարկներուն դէմ, որք իւր իրաւանց ոչնչամ կ'ենթադրեն։

Ֆարի մէջ կը կարդամք. — «Շաբաթ օր Ֆրանսական դեսպան Պ. Թիսոյի կողմէ Բ. Դուռը մատուցուած ծանուցագիրը կ'ըսէ թէ Ֆրանսա իրրև «քրիստոնական արարք» պիտի նկատէ եթէ Օսմ. զօրք ղրկուի Թունիզ, և ըստ այնմ հրամաններ պիտի տրուին Ֆրանսական նաւատորմին։»

Բ. Դուռը պաշտօնապէս տեղեկութիւն ուզեց Ալեքսանդր իշխանէն այն կարեւոր եղելութեանց վերայ որք վերջերս տեղի ունեցան Պուլղարիոյ մէջ։ Յայտնի է որ իշխանը Սահմանադրութեան գործադրութիւնը դադրեցուցած և ազգային մեծ ժողով մի գումարելու որոշում առած է, որում պիտի ներկայէ վարչական նոր ծրագիր մի։ աւելի յարմար երկրին պիտոյից։

Հեռագիր մի կը ծանուցանէ թէ Պաթումի մէջ հրդեհ ծագեր, և քաղաքին մեծ մասն այրեր է։

Վագրթ լրագիրն այսօր կը ժըխտէ Պէաէվի Արաբաց կողմէ Մէքքէ քաղաքին վերայ յարձակում մի տեղի ունենալուն լուրը։

Պ. Կոշէն մասնաւոր խօսակցութեան մի մէջ յայտարարած է թէ Հելլենական խնդիրը կարգադրելէ եաև, ինք այլ ևս Կ. Պոլիս չպիտի մնայ, և Լորտ Տիւֆերին պիտի յաջողէ իրեն, պաշտօնեանելով աշխատիլ միւս առիթ խնդրոյս կարգադրման։

Տփխիսի Մշակ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ վանայ իշխանութիւնք 800 հրացան առեր են Հայոց ձեռքէն։

Կ'ըսուի թէ Թեոդորոս Բուռնաւլաք կոչուած (հին) Ռումանական ժողովուրդին կողմէ պատգամաւորութիւն մի պիտի դայ Կ. Պոլիս, բողոք բարձրանալու համար իրենց երկրին Թունիզի թագուելուն դէմ։

Պաղտատէն եկած նոր հեռագրէ մ'առնելով Վագրթ կը ծանուցանէ այսօր թէ ժանտախտը քաքանթինայի չղթայէն դուրս չէ ելած։

Եգիպտոսի Խըտիվը շրջաբերական մի ղրկած է առ օտար տէրութիւնս, պահանջելով որ առևտրական գաշնագրութիւնք նորոգուին։

Խայրիէ Հանըմ իւր փառաբանին՝ Սարաճեան Թորոս էֆէնտիի՝ խնդրանօք, բանտէն հանուեցաւ երաշխաւոր գալով։ Նմանապէս Խամէթ էֆէնտին և ՃԷվիդլի հանըմ, որոց ևս բանտարկութիւնը ժամանակին ծանուցուած է։ — Դատաստանին շարունակութեանը համար օր չէ որոշուած դեռ։

Սաուդուած է այն լուրը թէ Սիլիվրիի մէջ նոայի անուամբ Հայաղդի մի 40,000 ոսկի դաեր է, Սուլթան Մուսթաֆայի ժամանակէն մընացած։ Տեղական կառավարութիւնը գրաւեր է զայնս։ Նոայի այդ ոսկիներուն մի մասը Կ. Պոլսոյ մէջ լուսնայափոխներու փոխել տրուած ժամանակ իմացուեր է իւր դիւաը։

Հայաստանի և Քուրդաստանի Անգլիական հիւպատոս Պ. Թրօթթը Բիթլիս է տակաւին, և ժամանակ մ'ալ պիտի մնայ հոն։

Զորս տարի առաջ Բերայի կողմը Փափաս Բէօփրիւսին Մելքոն անուամբ Հայ սրճագործ մ'պանդող Յոյն աւազակն, որ անոյշտ եղած և ի բացակայութեան 15 տարի շղթայակապ աշխատութեան դատապարտուած էր, երբէկ ոստիկանութեան ձեռքն ինկաւ։

Արևելեան Բումէլիի կառավարութիւնը նահանգին նախնական գաղտոյց 1 միլիոն 400,000 ղրուշ յատկացուցած է։

Ճերիսէի մէջ կը կարդամք թէ արքունի ճարտարապետ Սարգիս Պէյին Քեռազլխանէի կողմն ունեցած հին տպարանքն (?) երբէկ յանկարծ փլչելով Մուհաճիրի մի քանի տղայք և պանդոխտ մի փղատակց տակը մնացեր են։ Աղջիկ մի մեռած, և տղայ մի վիրաւորուած դտնուեր է։

Պարսիկ կառավարութիւնը զօրք ղրկած է Սամճալուլագի և Սային գալէի քրդարնակ գաւառներն, որպէս զի այն կողմերէն Քուրդաց արշաւանքին առաջքն առնուի։

«Ալթէր» կը ծանուցանէ թէ Վիէննայի Պարսկական դեսպան Հայաղդի Նէրսիսան խան, որ իւր կառավարութեան հրամանաւ թէհրան դնացած էր, Վիէննա վերադարձեր է հետը առնելով մեծաքանակ գումար մի՝ Պարսկաստանի հաշուոյն զէնք և փամփուշտ դնելու համար։

Ռուսական լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Շէյխ Ուպէյտուլլահ չէ ընդուներ Կ. Պոլիս գալու հրաւէրը՝ զոր Բ. Դուռն ըրած էր իրեն։

Ցիշեալ Շէյխն հրաւէր ղրկեր է Քրդաց բոլոր գլուխներուն որ պատրաստ դտնուին քիչ օրէն Պարսկաստան արշաւելու։

Օսմ. կառավարութիւնը կը ջանայ Շէյխը կասեցնել այս դիտաւորութենէն։

Հազարի չափ Քուրդք նորէն Մէյսարի գաւառն արշաւեր են։ Շէյխ Ուպէյտուլլահ Որմիա պիտի երթայ։ իսկ արդեն՝ Ապտէլ Գատէր Գաֆրէժի վերայ պիտի քալէ։

Ցիշեալ գաւառաց բնակիչք սարսափի մէջ մնացած են և Ռուսական հողը դաղթել կ'սկսին։

Պաղտատի Զէվրա լրագիրը կը ծանուցանէ թէ իշխանութեանց ձեռք առած ողջպահական միջոցներուն շնորհիւ ժանտախտը բոլորովին անհետացեր է Քիւֆէի մէջ։

Ցունարու մէջ ծառայող ըսպաւարաց դործակցութեան պաշտօնեայներէն ոմանք Իսկիւտարի մէջ իրենց պաշտօնը չարաչար վարած և խաբէութեամբ ասկէ անկէ դրամ քաղած լինելով, Էօմէր պէյ և Հաֆիզէ Հանըմ մի տարի, և Մելքոն էֆէնտի և Նայիլէ Հանըմ վեց ամիս բանտարկութեան դատապարտեցան։

Մայիս 6ին, Եգիպտոսի նախարդ Խրտիվ Իսմայիլ փաշան Հռոմի Պապին ներկայացեր է Յաւիտենական քաղաքին մէջ (Հռոմ)։

Քաղաքապետութիւնն հրամայեր որ թէ՛ օտար երկիրներէ եկած և թէ՛ Թուրքիոյ մէջ շինուած խարդախեալ կարադ իւղերը դըրաւին։

Սէլանիկէն եկած նամակներ կը ծանուցանեն թէ Մուշիր Տէրվիշ փաշան Բրիզրէնտ կը կենայ միշտ։ Ալպանիոյ այս մասը խաղաղելու համար հարկ եղած միջոցները որոնելէ յետոյ, Ն. Վսեմութիւնը Բրիսթինա պիտի երթայ, Բոսոյի գլխաւոր քաղաքն, և անտի Եաքովա, Գալգանտելէն և այլ դաւառակները, որոց մէջ իւր ներկայութիւնն հարկաւոր է։ Տէրվիշ փաշան ամեն հասած տեղերը խաղաղէլէ յետոյ, գտնուած պաշտօնատուները կը փոխէ և իւր ընտրած մարդիկը կը կարդէ։ Ալպանիական շարժման գլխաւոր առաջնորդ եղողները կը փնտռուին մինչև իսկ Սէլանիկի մէջ, ուր նոյանէ մին բռնուեցաւ վերջին օրերս, և բնակարանէն շատ մի զէնք և փամփուշտ եկաւ։

Ռասիկանութիւնը նմանապէս խան մի կոխեց կասկածելի անձ մի բռնելու համար։ Մարդը փախչելով չբռնուեցաւ։ բայց իւր կարասեաց մէջ զէնք և գրգռիչ գրութիւնք դտնուեցան։

Ալպանիայոյ գլխաւոր պետերը, ինչպէս են Կասիմիէյի Ալի փաշա, Գալգանտելէնցի Հասան և Էսատ փաշայք, Բրիսթինայի Մուֆթի Զէյնէլ Ապէտին պէյ և այլք փութային հնազանդիլ Տէրվիշ փաշայի հրաւէրին և իրենց հնազանդութիւնը մատուցին Նորին Վսեմութեան։

Այս յաջողութեան վերայ, որով Մուշիրն իւր պաշտօնը պսակած է, Ալպանիական խնդիրը բարեբաղդաբար վերջացած կը նկատուի։

Ճաբոնցի դիտուն մի, դնդապետ Համատա-Քատիմիթէ, հընդկերէնէն բառդիրք մի շինած է Եւրոպական մեթոտով, որ կը պարունակէ ճաբոներէն լեզուի բառերը թարգմանեալ ի Ֆրանսերէն, Անդլիերէն, Գերմաներէն և Հալանտերէն լեզուս։

Ֆրանսական լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Պ. Լէսէպսի երկրորդ հրաշակերտն իրականութիւն դտնելու վրայ է։ Փոնամայի ջրանցքը բանալու համար պէտք եղած գործողութիւնք յառաջ կը տարուին մեծ փութով։ Երկու ծովերն—Ատլանդեան Ովկիանոսն և Խաղաղական Ովկիանոսն— իրարու հետ յարաբերութեան մէջ են այժմ լաւ ուղղայ մի միջոցաւ։ Ցարդ կատարուած քննութիւններէ կը հասկցուի լիովին թէ ջրանցքին պեղումն դժուար չը պիտի լինի։

Փարիզի պաշտօնական լրագրոյն հրատարակութեանց նայելով, 1879 տարւոյն մէջ Ֆրանսայի ժողովրդեան մարդահամարը սա էր։ Ծնած են 936,529 հոգի, որք այսպէս կը բաժնուին. — արական սեռէ օրինաւոր տղայք, 444,498. իգական սեռէ օրինաւոր տղայք, 425,063. արական սեռէ ապօրէն տղայք, 33,113. իգական սեռէ ապօրէն տղայք, 32,855։ Մեռեալ ծնած են 43,875 տղայք։ Նոյն տարւոյն մէջ Ֆրանսայի մէջ մեռած են, 839,882 անձինք։ Հետեւաբար, նոյն տարւոյն մէջ 96,547 հոգի աւելցեր են։ Ամուսնութեանց թիւն ալ 282,776 է։

Մոսկուայէն հեռագիր մի կը ծանուցանէ թէ Ռուսիոյ կառավարութիւնն հրաման ղրկեր է կարսի իշխանութեանց, որպէս զի երկրին ժողովրդեան թուրքիա գաղթելուն պատճառները քննելով տեղեկագրեն առ կեդրոնական իշխանութիւնը։

Անցեալ շաբթու Լոնտրայի մէջ երկու խուլ-համրերու ամուսնութիւնը տեղի ունեցաւ։ Ի ձեռին ունենալով իրենց աղօթագրքերը, սաքա կը հասկնային պատկի արարողութիւնն և իրենց միտքը կը հասկցունէին։ Ամեն անգամ որ հարցում ուղղուեր, իրենց ձեռքերով կը հեղէին, հաստատելով այսպէս թէ իրենց ուղղուած խօսքը կ'ըմբռնեն։ Պաշտօնը կատարուելէ յետոյ, երկու նոր ամուսնք արձանագրութեան տումարին վրայ արձանագրեցին իրենց անունները։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մայրաքաղաքիս Անդլիական դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Պ. Սարթորիս երեկ այցելութիւն տալով Ս. Պատրիարք Հօր, երկարօրէն տեսակցեցաւ Ն. Սրբազնութեան հետ։

Դիտութեամբ կը լսեմք թէ հանդուցեալ Տնտեսեան Եղիա էֆէնտիի ընտանեաց օգնելու համար հանդանակութիւն բացուած է։

Կ'առաջարկեմք որ հանդանակիչ յանձնախումբն ազգային դրաբրոց մէջ ընդհանուր հրաւէր մի հրատարակէ, նշանակելով միանդամայն այն տեղերն ուր նպաստներ պիտի ընդունուին։

Նոյնպէս դիտութեամբ կ'իմանամք թէ Օրթագիւղի Հայկական կրթարանին Տէր և Տիրէն Յ. Գուրգէն էֆէնտին հանդուցեալ Տնտեսեան Եղիա էֆէնտիի 12 տարեկան որդւոյն կրթութեան հոգն իւր վերայ առած է ձրիապէս։

Երզնկայէն ապրիլ 18 թուով առ մեզ ուղղեալ նամակի մի մէջ հետեւեալ լուրերը կը տեսնեմք։

«Զատկին առաջին օրը կայսերական չորրորդ բանակի Ըֆ յիս Վսեմ. Հաճի Հիւսէյին փաշան, Էրզրումի հարպ Ռէիսի Խուրշիտ փաշան և ընդհանուր բանակին դանձապահն ու հաշուակալն և այլ բարձրատիճան պատայք մեր Առաջնորդարանն այցելութեան եկան՝ Զատկական ողջոյն շնորհաւորելու։

«Զատկին երկրորդ օրը՝ քաղաքիս Միւթէսարրիֆ փաշան, Մուհասէպէճին, Հաքիմը, Պիտայէթի անդամք, Աշարի, Արազիի և այլն Միւտիրներ և այլ կառավարական պաշտօնեայք, մասնաւորապէս քաղաքիս գլխաւոր Թուրքերէն Վսեմ. Բաղչալ և Հաճի Մէհմէտ պէյերն այցելութեան եկան մեր Ս. Առաջնորդին, և մեծ պատուով և համակրանօք ընդունուեցան։

«Հինդշաբթի երեկոյ Վսեմ Շեվքէթ փաշան քաղաքս հասաւ։ այս առաւօտ (շաբաթ) մեր Ս. Առաջնորդն այցելութեան դնաց նմա՝ իւր դալուստը շնորհաւորելու։ Նոյնն Վսեմութիւնն ալ Խուրշիտ փաշայի և բանակին ընդհանուր դանձապահ պէյին հետ այսօր առաջնորդարանն այցելութեան եկաւ և մէկ ժամու չափ տեսակցեցաւ Ս. Առաջնորդին հետ։

«Շեվքէթ փաշան առն կը վարէ սատ, բայց չեմք դիտեր թէ ի՞նչ պաշտօն ունի։

«Երիզայի կրթական խնդիրն իւր նպատակակէտը հասած չէ դեռ, և ասոր գլխաւոր պատճառը շատմը դժրոյներ ունենալ և շատ դըրամ չունենալն է. — ունիմք այժմ երեք ազգային վարժարան և չորս հինգ հատ մասնաւոր, որոց համար տարին 1000 լիրա կը ծախսուի։ Ս. Առաջնորդը կը ջանայ համոզել այս վարժարանաց հոգաբարձութիւններն որ 1000 լիրան լաւ եղանակաւ և մէկ ուժով հատատապէս և հիմնաւոր մէկ կեդրոնի ծախսեն, և 1000 ոսկիով 1500 երիսեռ աշակերտաց մէկ տեսակ կրթութիւն տան։

«Ս. Առաջնորդը՝ Ս. Պատրիարք Հօր հրամանաւ՝ իւր այցելութիւն և իւր օգտակարութիւն՝ մայիս 5ին պիտի մեկնի ատոր դէպ ի կամախ, և անտի յԱկն, յԱբաբկիր, և Գուզիլճանի վրայէն Երզնկա պիտի վերադառնայ։»

ԴՊՐՈՅԾՈՎ ԴՈՓՈՍ

(շարունակություն)

Բրոսեան բարձր ի վիճակ ընդարձակ հրով՝ ոչխարեան մանր մանրամասնությամբ ի, որպէս մի դակի կիսամայր մարդասիրական տարաբնակ վիճակ։ Ամէն ի՝ Ամէն։ Իսկ ծպիտասդի միրուքի կողմանէ մ՝ սոնա հէ մարդ բրոսանոսի ոչ՝ տարեց հայ։ Ձէր դրամագլուխ մարդասիրական չէր եղեալ մեզ։ Ամենայն մեր իմանայաք մի եմանդրա։ Ամէն ի՝ Ամէն։ Ամենայն ազգ ի՝ մեր գրագիր մարդ հոգ մի հոգ։ Ամենայն ազգ ի՝ մեր գրագիր մարդ։ Ամենայն ազգ ի՝ մեր գրագիր մարդ։ Ամենայն ազգ ի՝ մեր գրագիր մարդ

բնակչաց և այցելուաց հիացումը կը գրաւէ, և Աստանայի Հայ հասարակութեան յուսալից ապագային դրական-նը կրնայ համարուիլ։

Սանտալճեան և Էղանեան էֆէնտիներու շնորհիւ ժողովրդական կըրթութեան սկզբնաւորութիւնն ալ եղաւ լսարաններու միջոցաւ. սակայն ցաւալի է որ այս օգտակար ձեռնարկութեան դէմ ուղղակի կամ անուղղակի արգելքներ կը յարուցուին, և յիշեալ էֆէնտիներն իրենց այս օգտակար ձեռնարկութեան մէջ կասեցնելու փորձեր կ'ըլլան։ Ի՞նչ կը նշանակէ ժողովրդական կեանքը տնտեսական օրինաց յարմարցնելու փորձերուն դէմ խօս և խութ դնելը...։ Կը յուսամք սակայն որ գաւառիս նորընծայ կուսակալ Աւպէտին փաշայի շնորհիւ այս դատապարտելի խօսքերը կ'անհետին։

Ոչ նուազ կարեւոր լուր մի է նաև գաւառիս վարչական նոր փոփոխութիւնն՝ որ տեղի ունեցաւ Աւպէտին փաշայի կուսակալութեան պաշտօնիս հոս ժամանելովը, զրեթէ երեք ամիսէ ի վեր։ Նորին Վսեմութեան շնորհիւ այս միջոցին դադրեցաւ աւազակութիւնը՝ որ քաղաքիս շրջակայները ճանապարհորդաց համար սարսափելի եղած էր Նորա գալստենէն յառաջ. Սիհոն գեղը՝ որ յորդահոս անձրեւներէ և լերանց ուղխերէ յորդելով՝ տարին զբրեթէ 100 հազար ոսկւոյ վնաս մը կուտայ արտօրկիից, քաղաքի եզերաց չէնքերու, պարտէզներու և այլն, Նորին Վսեմութեան շնորհիւ ջրանցաւորելու ձեռնարկուեցաւ. արդէն ջրանք մի բացուեցաւ յաջող կերպիւ և կարծեմ ուրիշներ ալ պիտի բացուին. Նորին Վսեմութիւնը կրթութիւնը քաջալերելու օրինակն ալ տուաւ՝ քաղաքիս Միացեալ Ընկերութեանց վարժարաններն այցելելով։ Կը յուսամք եւ որ Նորին Վսեմութեան յառաջդիմասէր ջանիւք գաւառիս վարչական պաշտօնեներն ալ փոխանակ ցեղի և կրօնի խորութեան գործիք լինելու՝ ձեռնհաս և արժանաւոր անձանց կը յանձնուին յառաւել զարգացումն գաւառիս, և նորա վարչութեան օրինաւորութեան։ Նորին Վսեմութեան ջանիւք գաւառիս սպառնացող մեծ պատուհաս մի ևս անհետացաւ. երկու ամսոյ չափ յառաջ Մէրբինի արտօրայքը մարախներու որջ եղած էին. մարախները թեւաւորելու և իրենց ահեղ կոստրածն ու աւերանքն ընելու պատրաստուած էին, երբ Նորին Վսեմութեան հրամանաւ դանոնք բնաջինջ ընելու փորձերն արդէն յաջողութեան ճանրուն մէջ են. այսօր գաւառս մարախէ վախ չունի։ Նորին Վսեմութիւնը մարախներու ջնջման գործողութեան անձամբ հսկեց։

Բառ մ'ալ Սոսի Կաթողիկոսութեան հաշակաւոր խնդրոյն վրայ։

Սոսի Վեհաշնորհ կամ Ամենապատիւ Կաթուղիկոսը՝ որ այժմ մայրաքաղաքը կը գտնուի, վեց պայմաններէ առաջնորդուած, ցաւալի է որ Կաթուղիկոսութիւնը հոս թողած է այն վիճակին մէջ՝ յոր իւր շնորհիւ կը գտնուի 8–10 տարիէ ի վեր։ Առանց իրրև կարեւորագոյն թեմ Սոսի Կաթուղիկոսութեան, չը գիտեր թէ որո՞ւ վրայ դնէ իր յոյսը ի մասին բարեաքման Կաթուղիկոսութեան Սոսի. Մկրտիչ Արքեպս. Նէ՞ն վրայ, թէ պայմաններուն վրայ։ Պոլսոյ Կեդր. Վարչութիւնը կ'երևի թէ Կաթուղիկոսին և պայմաններուն մէջ համաձայնութիւն գոյացնել կ'աշխատի, վերջիններուն թիւն ստուարացնելով. բայց այդ պայմաններն որչափ և ըստուարանան, արդեօք զԱզգն ու Կիլիկեցիս միանգամայն գոհ կրնա՞ն ընել։—Ասոր պատասխանն անցեալէն կրնայ առնուիլ. և եթէ ներկայն անցեալն ու ապագային միջնորդը պիտի ըլլայ, Ազգային Վարչութիւնը լաւ կընէ որ փոխանակ պայմաններու՝ կարեւորագոյն գործիք մը գտնէ՝ Կաթուղիկոս և Կաթուղիկութիւն իրարու համաձայն վիճակի մէջ դնելու համար։

Առ այժմ այսչափով կը գոհանամ դիրս, խոստանալով մերթ ընդ մերթ դաւառիս ու քաղաքիս վրայ տեղեկութիւններ հաղորդել Ձեզ. և մաուցանելով Ձեզ իմ յարգանքներս, որով մնամ

Ձեզ և Ազգիս բարեացակամ

Ա.ՐԲՈՒՆ։

Ց. Գ. —Մոռցանք յիշելու որ Սուրիոյ և Կիլիկիոյ Անգլիական հիւպատոս Պ. Ոիլսըն՝ որ քանի մը շաբաթէ ի վեր հոս կը գտնուի, Աստանայի Դերհիւպատոս Պ. Պէնէթի ընկերակցութեամբ և երկու թարգմաններով Միացեալ Ընկերութեանց վարժարաններն այցելեց հոս ժամանած առեն, և ըստ պաշտօնեայս և պաշտեղոս քաջալերեց իւր գոհունակութիւնն յայտնելով վարժարանաց բարեկարգ վիճակին վրայ։

Երբ օտարը անգամ մեր յառաջդիմական ձեռնարկները կը քաջալերեն, քանի՞ քաղցր և նուիրական պարտք լինել ազգին համար զանոնք բարգաւաճ և յարատեւ պահելու համար իւր ձեռնտուութեան պարտականութիւնը։ — Այս մասին ազգայնոց դանդաղութիւնը մեղադրելի է. և դատապարտելի իսկ պիտի ըլլայ՝ եթէ չվերթայ իւր պարտականութիւնը կատարել։ Նոյն.

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ի ՀԱՑԱՍՏԱՆԷ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԿՐԹԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

Կեղի (Բգի), 12 մարտ 1881։

Հաճեցէք տեղեկագրութիւնս հրատարակել ձեր թերթերէն միոյն մէջ որ գաւառիս ազգային կենսական ձեռնարկութեանց վրայով կարեւոր ծանօթութիւններ կը պարունակէ։

Փետրուար 23ին Կեղւոյ աւանին մէջ «Միացեալ Ընկերութեանց Հայոց» մանկանց վարժարանի բացման հանդէսը կատարեցաւ։ տեղւոյս ընդհանուր ժողովրդոց և երեւելեաց ներկայութեամբ։

Կանխաւ ծանուցուած էր բացման հանդիսին կատարման ժամը, և որուամ մասնաւորապէս հրաւիրեալք էին Առաջնորդն հանդերձ Քեղ. ժողովով, Թաղականք՝ հանդերձ ժողովրդովք, և Բողքական ազգայնոց Երէցն՝ դասուք երեւելեաց և ժողովրդոց. սոքա ամենքեան որոշեալ ժամուն որ էր հինգ, խուռն բազմութեամբ դիմեցին ի հանդէս նորաշէն մանկանց վարժարանի անձկալի բացմանը, որ զանազան արգելքներով ժողովուրդն անհամբեր սրտիւ և անձկանօք կ'սպասէր։

Հանդիսավայր անշուք տեղւոյն, սըրահ նորաշէն դպրոցին զարդարուած էր Ընկերութեան առաջին դասատու Նոյմք էֆ. Ճիլաճեանի հանճարեղ աշխատասիրութեամբը — սրահին ամենէն յարմարագոյն վայրը զրուած էր աթոռ և սեղան փոխանակ բեմի կամ ամպիոնի, ուր աչք հանդիսականաց յարմարապէս ուղղեալ էր. անդ սրմէն կախուած էր գեղեցկանկար և իմաստալից պատկեր մը — որ կը ներկայացնէր ամպի մէջ երեք հրեշտակք ժապաւինեալ, ամեն մէկը տասնձին տասնձին երեք Ընկերութեանց անունները կրելով, և երեքն ի միասին ի նշան միութեան մեծ ժապաւէն մը ունէին ի ձեռին յորոյ վերայ գրուած էր «Միացեալ Ընկերութիւն Հայոց», նաև սրահին ամեն կողմերը զարդարուած էին իմաստալից և խորհրդաւոր բառերով և իմաստներով, որոնք գրուած էին ստուար թուղթերու վրայ խոշոր տառերով ի մէջ գայնզգոյն ծաղկանկար շրջանակաց, ինչպէս «Հայր», «Միութիւն», «Հայրենիք», «Եղբայր եմք մեք», «Հաւատք», «Յոյս», «Սէր», եւ, որոնք անշուք և անյարդար չէնքին գեղեցկութիւն և զուարթութիւն մը կուտային։

Այլ ևս պատրաստութիւնք, որ կը փառաւորէին հանդէսը, վարժուհի Տիկին Ճիլաճեան Հայուհեաց վարժարանի աշակերտուհեաց առաջնորդութեամբ մեկնելով վարժարանէն անցաւ միւս թաղը մանկանց վարժարանը և ուր առանձին սրահ մը ունենալով հանդերձ դասուք աշակերտուհեաց, որ կը պատուէին հանդէսը ազգային երգերով, ևս խումբ մը երգեցիկ մանկանց ընդառաջնորդութեամբ ձայնաւոր կառավարչին պատշաճողապէս միշտ յատին կացեալ երգեցողութեան պաշտօնով պատուելու հանդէսը, որոնք ազգային քաղցր երգով դիմաւորեցին Առաջնորդը դպրոցին դուռը՝ որ կուգար անդր դասուք երեւելեաց և որ այն ինչ եւ ի զբրուռնս վերնայարկին, սկսան աշակերտուհիք երգել որահէն ուր կեցած էին ամենայն բարեկարգութեամբ։

Մերձ այն սեղանոյն ուր փոխանակ ամպիոնի նստած էր տեղւոյս ազնուական երիտասարդաց ումն, ունենալով ընդ իւր դաշնակ (արմոնիք) հարկանել ընդ երգոցն ի պատիւ հանդիսին։

Հանդէսն սկսաւ ազգէնց կոչմանէ ազգային մի գոգորիկ երգով և որուն յաջորդեցին խումբն երգեցիկ մանկանց երգելով «Եղբայր եմք մեք» ազնիւ երգը։

Եւ որովհետև «Միացեալ Ընկերութեանց Հայոց» Տաւրոսեան վարժարանաց ընդհանուր Տեսուչ Զարեհ Կ. էֆէնտի Թորոսեան կեցաւ ամառով տեղանին վրայ փոխանակ ամպիոնի, ուսկից ապդաւ և վսեմ առենախօսութիւն մը ըրաւ ի լուր բոլոր հանդիսականաց՝ բացատրելով Ընկերութեանց անձնանուէր ջանքերը յօգուտ ազգային մանկական դաստիարակութեան, յայտնեց վարժարանաց մէջ աւանդելիք ուսմանց ամենակարեւոր տարերքը, և ի վերջոյ շնորհակալութիւն յայտնեց Ընկերութեանց կոչմանէ այն ամենն անձանց, որոնք դպրոցին շինութեան անձնանուիրաբար աշխատած էին, և յորդոր ու քաջալերութիւն կարդաց դպրոցին շինաց առարամանը, և վարժարանի բարեկարգութեան համար աշակերտաց ծնողաց բարոյական օժանդակութիւնը խնդրելով։

Ազգային երգ մը եռաքը հրաւիրուեցաւ խօսելու Բողքականաց Երէց Պատ. Խաչատուր Տամդաճեան. սա հրաւիրեց հանդիսականաց մտադրութիւնը այն իմաստալից խօսքերուն և խորհրդաւոր բառիցը որոնք կախուած էին սրմերէն, և վերջացուց խօսքը պարզ ու սրտի եղանակաւ ազգային միութեան և սիրոյ, և նորէն երգեցաւ ազգային երգ մը և յաջորդեց խօսիլ Յոհաննէս էֆ. Տուտեանեան՝ դասատարակութեան ամենաարժէք կարեւորութեան վրայ, և ի դիմաց ժողովրդեան շնորհակալութիւն մատոյց «Միացեալ Ընկերութեանց Հայոց» ազգասէր ջանից և ճգանց յօգուտ դաստիարակութեան ազգայնոց, և ուժ յաջորդեց Պ. Պետրոս Բարդամեան աշխոյժ դրուած մը կարդալով վասն կարեւորութեան կրթութեան և ուսմանց, և այն ինչ ի վերջ բանից կը դրուատէր «Միացեալ Ընկերութեանց Հայոց» անխոնջ ջանքերը Հայաստանի մէջ դպրոցաց հաստատութեան ի լուսաւորութիւն տեղացւոց։ Հանդիսականք միաձայնութեամբ ծափահարեցին «Կեցցէ՛ Միացեալ Ընկերութիւնք Հայոց» ձայներով։ Եւ ի վերջոյ Գեր. Առաջնորդն Ներսէս վարդապետ յոտին կանգնելով խօսեցաւ թէ ընդ մտաւոր ուսման բարոյական կըրթութիւնն ևս անհրաժեշտ է, և առանց որոյ ոչինչ. և ուղղելով խօսքը առ Տեսչութիւնն, յանուն ժողովրդեան խնդրեց թարգման հանդիսական առ Ընկերութիւնս, և վերջաբանութիւնն էր իմաստալից բարեմաղթութիւնք ազգային մտաւոր ու բարոյական յառաջադիմութեան համար։

. . . Տէր, այս ամենայն Կեղին իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ «Հայուհեաց Ընկերութեան» և «Միացեալ Ընկերութեանց Հայոց», որովք յաւանն Կեղւոյ ի սաստրոս Տաւրոսեան լերանց հաստատեցան երկու առանձին վարժարաններ աղջկանց և մանկանց, որոց յարատեւութիւնն ու յառաջադիմութիւնն բոլոր Կեղւոյ ազգայնոց կրթութեան ու լուսաւորութեան կարող միջոց մը պիտի ըլլայ. հաստատել ազգասիրութեան խաւարը գաւառիս մթնոլորտէն որ է պատճառ ամենայն չարեաց, և որով դարեւոյ հետէ կը տառապի Կեղին իր բազմաթիւ ժողովրդովը։

Տա՛ր երկինք՝ որ ուսումնասէր Ընկերութիւնքս հարկ եղած բարոյական և նիւթական ձեռնտուութիւններ ընդունելով յԱզգայնոց, կարենան ոչ միայն ներկայ վարժարանները հաստատութեան և յառաջադիմութեան մէջ պահել, այլ և նորանոր կրթական հաստատութիւններու ձեռնարկել, որոց պէտքը զգալի է յամեն ուրեք։

Մնամ. . .

Կեղւոյ աւանէն ազգային մը։

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

«ՍՏՈՒԴԱԲԱՆԱԿԱՆ ԲԱՌԳԻՐՔ.»

(Շարունակութիւն.)

Այսպէս նոյն իսկ Հեղինակին իւր ենթադրութիւնը հաստատելու համար յառաջ բերած բառերուն վերայէն՝ կարծենք կատարեալ ստուգութեամբ ցուցինք որ նախնիք յիշատակեալ բառից չեն եղած ստեղծող այլ միայն հաւատարիմ աւանդապահ։

Հեղինակին ուրիշ մէկ ենթադրութիւնն ալ սա է որ նախնիք Հայ լեզուն չինելու առեն ըստ կամի բառերուն սկիզբը կամ վերջը գիր մը պակսեցուցած կամ աւելցուցած և հակառակ նշանակութիւն տուած են։ Ուստի և բաղձալով որ թարգմանիչք մեր Պեբէլ բայը Լատին mittera ին վրայէն ձեւած ըլլան և այն հակառակ իմաստ տալով, Պեբէլ անշուշտ իրր ածել, ժողովել, իսկ mittere իրր վանել, ցրուել — կը հրաւիրէ ըստ մեզ որ իւր կարծեացը համեմատ նոյն կերպով յօրինուած հետեւեալ բառերը բաղդատենք. վաշէ և բաշէ. լծել և լուծանել. յօրել և յօրել. քանդել և քանդել, նդել և ինդել. որոնց վրայ կը յաւելու այլուր օր և յոր, ընդ և ընդ, մաքուր և մանիր, ածառ և ածիւռ, լուանամ և լու, ընդել և ընդել եւ եւ։

Ահաւասիկ այս և ասոնց նման իրարու ներհակ նշանակութիւն ունեցող բառերէն՝ որոնց ներհակութիւնը բոլորովին մոռացածին է և բանագրօսիկ, կարծէ Արժանապատիւ Հեղինակը ցուցնել թէ նախնի թարգմանիչք մեր Հայկազեան վայելչագեղ իմաստանալից լեզուն կոկեցած ըլլան տգեղ կապերտներով։ Գիտութեանց նա մանաւանդ լեզուաքննական խուզարկութեանց մէջ ենթադրութիւնք ներելի են՝ բաւական է որ բանաւոր ըլլան և հիմ ունենան. բայց մոռց հակառակ և անհիմն է ենթադրել թէ մեր իմաստուն ու մտացի նախնիք՝ այսպիսի անհեղեղ ձեռնարկութեանց մտաբերած լինին, զոր մոռանելն իսկ ինչպէս անոնց նոյնպէս մեզի անկարելի է։ Սակայն յառաջ բերենք նշանակութեանց կամայական հակառակութիւնները։ Օրինակի համար, բնաւ ներհակութիւն չենք ըմբռներ ըել և ըել դաղափարոց մէջ, մանաւանդ թէ շատ համաձայն միտքեան են իրարու. մարդ որպէս զի դիւրաւ լաւ պէտք է ըել. դարձեալ ինչպէս ըել նոյնպէս ըել անձայն են ամենեին, կամ ուրիշ կերպ բացատրելով՝ մարդ թէ ըել— և թէ ըել— առեն հասարակաբէն ձայնչի հաներ։ Նոյնպէս ի՛նչ ընդդիմակացութիւն կայ մաքուր և հրեղ, ածառ և ածիւռ բառերուն մէջ։ Մաքուրն և ածիւռը չենք տեսներ ի՛նչ անմաքրութիւն ունին. կամ ի՛նչ իրաւունք ունինք ածառն աւելի մաքուր համարելու, միթէ անոր համար որ մաքրիչ ու սրբիչ է. դարձեալ ի՛նչ ներհակութեան աղերս ունին նոյն ու նոյն բառերն որ բընաւ աղերսակից ալ չեն։ Նմանապէս ը— և ը—անալ, օր և յոր, եւ։

Վերոյիշեալ բառերէն ոմանք ստուգիւ մէջերնին հակառակութեան աղերս ունին, բայց այդ բոլորովին պատահական է և նախնեաց հնարողութեամբ չէ եղած, այլ բնական ընթացիք և հաստատուն օրինօք հայ լեզուի։ Օրինակի աղտաղաւ, լծել և ը—ծանել բայերն թարգմանչաց ճարտարութեամբը կամ բռնադատիչ ճոխութեամբը ներհական նշանակութիւն չեն առած, այլ հայ լեզուին յատուկ օրինօք երկու նախնապէս այլատարբ արմատներ եկած նոյն հնչմունքն առած են դիպուածով։ Լ—ծ որմէ ըել բայն ածանցած է, կը համեմատի լատին jugum և յոյն ζ-ի՝ նոյնանշան բառերուն։ Հոս կը տեսնեն ընթերցողք նախաւոր ջ դիրն՝ որ հայ լեզուիս մէջ բառին սկիզբը շատ քիչ պահուած է, փոխուած լի այնպէս, ինչպէս ը—ը բառին մէջ, որուն լատինը jecur կ'ըսէ և հնդիկն յակրա (*), մինչդեռ Յոյնը բաւական այլայլելով հեպար, հեպատ ձեւովն հասուցած է մեզի, ինչպէս նաև վերը ζ-ի՝ բառն։ Իսկ ը—ծ որ ը—ծանելին ածանցական արմատն է, քայլ լեզուաց մէջ պարզագոյն ձեւովն ալ պահուած է, ինչպէս յունարէն նոյնանշան ζ՝ կը ցուցնէ. իսկ լիտաւերէն ը—ծ-ոի (լուծանել) նոյն է ամենեին մերինին հետ. լատին lugere (սգալ) բուն ը—ծանել (սրսիւ) ըսել է։ Վերջապէս այս ածանցական ը—ծ արմատն նաև միւս փոքր լեզուաց մէջ կը գտնուի՝ փոքր ինչ բնական տարբերութեամբ կամ այլայլութեամբ նշանակութեանց։

Գալով Վաշէ և Բաշէ բառերուն՝ կը հաստատենք որ առջինը գոթացերէն wahs-jan, նոր գերմաներէն wachs-en (աճիլ) բայից հետ լծորդ և ասոնց հետ նոյն է ամէն նկատմամբ. մինչդեռ Բաշէ՝ որմէ բաշխել, պարսկերէն պաշ-էիդն (բաշխել) բային հետ ազգական է՝ ենթադրելի փոխ առնուած բոլորովին Պարսիկ բառ մը չէ։

Նոյնպէս գանձել և տանջել բայից նկատմամբ կ'ըսենք ստուգաբանութեամբ, որ առջինը գանձ օտար բառին վրայէն կազմուած է, որուն նոր Պարսկերէն ձևն է գէնճ. նաև լատին լեզուն gaza ձևովը նոյն բառը փոխառութեամբ իրեն սեպհականած է։ Իսկ տանջել՝ որուն նուազեալ ձայնաւորն ունի տեղել, բնիկ հայ արմատ է և քոյր լեզուաց մէջ երկուքն ալ իրենց ընկերներն ունին. յիշենք միայն յունարէն «տա՛ղ» և «տէ՛ղ» բայերը, որ թէ ձևով և թէ նշանակութեամբ նոյն են մերիններուն հետ։ Թէ՛ Հայ և թէ՛ Յոյն արմատներուն նախաւոր մայր ձևերն էին skad և skid. Հայերէն՝ կրկնակը՝ որ հասարակօրէն հընագոյն sk և st յօդուածոց ձայնները կը ներկայացնէ, կը դտնուի նաև նախաւոր մի դիմաց՝ այսպէս տաղ—ը, տաղ— բառին մէջ, որուն պատասխանող քոյր լեզուաց բառերը՝ հընչող առաջնական կը ցուցնեն. այսպէս նոյնանշան լիտաւական saldu-s բառը։ Համեմատէ նաև հնդկերէն svadu՝ յունարէն հեդէ՛— (որ հեդ՛—) եւ։ Ասոնց ամենուն նախնական մայր ձևն է suardu կամ suadu. անշուշտ ծանօթ է որ ք=sv է. Այս քննութիւնէն կը հետևի թէ տեղել բային հետ ապերս ամենեին չունի տեղ որ կեղ տակուրն ստուգաբանութեամբ անծանօթ ածականէն յօրինուած է։

Հ. ՍԵՐՈՎԲԷ ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ։

(Շարունակելի.)

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Պ. ԿԱԼՖԻԼՏԻ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐԸ

—o—

Լսաիներէն առած մի կայ թէ «Ցաղոդութիւնը կամ բարեբաղդութիւնը բարեկամաց թիւը կ'աւելցընէ»։

Այս յաւիտենական ճշմարտութիւնը կրնայ յարմարիլ նաև այն բարձր պաշտօնատարաց, որք ինչնաւութեան հանելուն պէս կը սեսնեն որ ամեն կողմէ անթիւ հին բարեկամք երեւան կ'ելնեն, ամենն ալ — հա՞րկ է ըսել — սայդ և անշահախնդիր։

Պ. Կալֆիլտ, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց նոր նախագահն, իւր ընտրութենէն ի վեր ժամանակ չգտներ կերակուր ուտելու և ննջելու, վասն զի իւր հին ծանօթներէն ստացած բարեկամական և անձնուիրական նամակաց ընթերցումն իւր բոլոր ժամերը գրաւած է։

Ահաւասիկ այդ հաւատարիմ բարեկամաց ցանկն, որ անցեալ ամսոյն վերջը շինուեցաւ։

1960 հոգի կը հաստատեն թէ Պ. Կալֆիլտի դպրոցական ընկերները եղած են. 329 հոգի երջանիկ կը համարին զիրենք որ այս մեծ մարդը ազգութեան ժամանակ իրենց գիրկն առեր ու օրորեր են. 430 հոգի նորա բազդին նպաստեր են՝ բարի խրատներ տալով նմա. 742 հոգի կը յիշեն որ դրամ փոխ տուած են նմա. 82 հոգի պարծանօք կը յիշեն թէ դեռին մէջ խեղդուած վայրկենին օգնութեան հասեր ու զինքն ազատեր են. 46 ուրիշ ազատարարք ալ — մանաւանդ նպաստաւորեալ դիպուածէն — զինքը կոչնցի փոսէ մի քաշեր հաներ են. 140 հոգի ձի փոխ տուեր են նմա, որպէս զի եկեղեցի երթայ։

Այս ամեն բարեկամաց վերայ, որք յատուկ արժանիք մ'ունին, կ'աւելնայ պարզ ծանօթից բազմութիւն։ Այս դասակարգն այսպէս կը բաժնուի. 8300 հոգի Պ. Կարֆիլտի իւր ազգութեան ժամանակ ճանչցած են. 7329 հոգի դուշակած են թէ շատ առաջ պիտի երթայ. 22 նաւապետք՝ իրենց շոգենաւուն մէջ գործածած են զինքն. 932 հոգի աշխատակից եղած են նմա, իւր անշուք և համեստ աշխատաւոր մ'եղած ժամանակ։ վերջապէս 850 լրագրաց խմբագիրք երջանիկ կը համարին զիրենք որ ամենէն առաջ իրենք ընտրելի առաջարկած են զինքը նախագահական բարձ.

(*) Նմանապէս այն լեզուաց բառերն որոնց գրերը գտնելը դժուարին եղած է, պատշաճ համարեցանք լատին կամ հայ նշանագրովք դնել. սակայն հայերէնը (արարական գիր գործածող լեզուներէն զատ) նախնեաց առուգաբանութեան համաձայն գրինք. ուստի և վերը յակրա գրութիւնը նշելու է նաև մեր սովորական սխալ հնչման համեմատ։

բադ-ոյն պաշտօնին։ 64 լրագրաց խմբագիրք ալ յաւ կը յայտնեն որ «Նիւթոց առատութիւնն արդեալք եղաւ իրենց հրատարակիչաւ այն յօդուածները՝ զոր գրած էին 'ի նպաստ իւր ընտրութեան, և որոց մէջ Պ. Կարֆիլան բացաւիկ արժանիքներն իրենց արդար արժէքով գնահատեալ էին»։ Համոզումայ այս ոչ-նախատեսեալ բարեկամոց 21,103։

Այս ամեն հաւատարիմ բարեկամք՝ իրենք զիրենք ընարելի կ'առաջարկեն հասարակային պաշտօնեաներու, այնպէս որ միջին հաշուով քսան հեռատեսաւ կայ նախագահին տրամադրութեանները, և գտնուած մէն պաշտօնի։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԵԼԵՆՃԷ ԾԽԱԽՈՏԻ

ԳՕՆԹԻ ԵՂԲԱՐՔ ԵՒ ՇԱՀԻՆԻ

109—Կալաթիա, Սանտրգճըլար փողոց—109

Ստորագրեալքս առևտրական բոլոր պատասխանատուութիւնը մեր վրայ առնելով, Գօնթի եղբարց և Շահինի հետ ընկերութեամբ Ղալաթիոյ Սանտրգճըլար փողոցը թիւ 130 գործատուներնուս 'ի վեր՝ արժանապէս քաջալերուեցանք պատուարժան յաճախորդաց բազմութենէն։ Ամեն ոք լաւ գը-նահատեց մեր գործարանէն ելած ծխախոտին ընտրութիւնը, ճաշակը և գիներուն չափաւորութիւնը տեսակներուն համեմատութեամբ։ Ուստի և մեզ հարկ եղաւ, աւելի ընդարձակ ասպարէզ մը տալ մեր գործառնութեանց։

Եւ նախ՝ մեր գործարանն ու վաճառատունը փոխադրեցինք առաջնոյն դիմացը 109 թիւ շէնքին մէջ, որ իւր անհամեմատ ընդարձակութեամբը խիստ յարմարութիւն ունի թէ մայրաքաղաքիս թէ գաւառներէն և թէ օտար երկիրներէ եկած բազմաթիւ հրամաններուն յոյժ գոհացուցիչ կերպիւ և փութով կատարելու։

Երկրորդ՝ ծխախոտոյ բերքն արտադրող ամեն կողմ և մանաւանդ յենիճէ յատուկ գործակալներ կարգելով սկսած ենք մասնաւոր խնամք պատրաստել տալ բերքը և ահա այս խնամոց և զոհողութեանց շնորհիւն է որ այսօր ամենընաիր և հոտաւէտ ծխախոտներ կարող ենք մատակարարել նաև 150նոց, 200նոց, և 300նոց և աւելի բարձր գիներով ըստ տեսակին։

Այսուհետև ոչ ոք պիտի վարանի իւր ճաշակին յարմար ընտիր ծխախոտ գտնելու մասին, բաւական է դիմել մեր վերոյիշեալ գործատունն 'ի Ղալաթիա Սանտրգճըլար փողոց թիւ 109, և կամ ամեն ծխավաճառներէ խնդրել մեր գործարանէն ելած ապրանքներէն։

Ծ.Ա. Օտար երկիրներէ ապրանք ուղղողները կը մասնակցին այն մեծաշնորհին, զոր ունիմք կայսերական կառավարութենէն, որ է պանտրոլի տուրքէն ազատ ըլլալ, որով 0/0ին 20 չահ կունենան։

Վաճառատուներն են.

Ղալաթիա Սանտրգճըլար թիւ 109
Զընտան դարու Զէօվիէկ-
ճիլէր „ 29
Էմին-Էօնիւ „ 56

ՏԻՄԻՐԳԱՓՈՒԼԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԻԼԱՆ

Աստարլէք մահուտի ամերիգան, թօփ 8700, լիրա 100 ղրուշ հիսապը իլէ։ պէհէր լիպրասը 5 ղրուշ 33 փարա։

Աստարլէք մահուտի ամերիգան, թօփ 800, լիրա 100 ղրուշ հիսապը իլէ, լիպրասը 5 ղրուշ 30 փարա։

Եավանաշճ պէկի, եարտա, ատէտ 56700, սիմ մէճիտիէ օն տօգուզ ղրուշ հիսապը իլէ պէհէր եարտասը 3 ղուրուշ 10 փարա։

Ինճէ սըզ գանէվա, մէթրօ 130,000, սիմ մէճիտիէ 19 ղրուշ հիսապը իլէ, պէհէր մէթրօսը 2 ղրշ 25 փարա։

Իքի եիւզ եարտալը տէվէ մարգալը մագարա իփիլի, ատէտ 20 պին սիյահ, 15000 պէյաղ, ճէման 35000, սիմ մէճիտիէ 19 ղրուշ հիսապը իլէ պէհէր մագարասը 24 փարա։

Հարպիյէ էլպիսէ անպարընտա մահֆուզ պուլունան նումունէլերի վէ շուրութը մուգարրէրէսի վէյհ իլէ միւպայեա օլունաճաք պարատէ մուրագդամ ալթը գալէմ ամերիգան վէ սայիրէ ֆիյաթը մուրագդամէլերի վէյհ իլէ թալիպլերի էօհատէսինատէ օրուպ մայիսի բումինին պէշինճի սալը կիւնիւնէ քատար պէհէր կիւն միւնագասաբներին իճրասը իլէ դարարը գաթիլերի վերիլէճէյինատէն, իթա իթմէյէ թալիպ օլանլարը վէ նէսինճի փէնճէնպիհ կիւնիւ եիւզատ պէշ թէնզիլինէ բաղիպ պուլունանլարը հարպիյէ նէզարէթի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

28 Նիսան 97 3

Հարպիէ սարաճհանէ անպարը իլչուն մէմհուր նումունէսի վէ շուրութը մուգարրէրէսի վէյհ իլէ միւպայեա օլունաճաք օն պին թապըմ տէօքմէատէն մամուլ բիյատէ նէֆէրաթ բարագա թագըմընին սիմ մէճիտիէ 19 ղրուշ հիսապը իլէ պէհէր թագըմը 3 ղրուշ 10 փարայա թալիպի էօհատէսինատէ օրուպ մայիսը բումինին ալթընճը չէհարշէնպիհ կիւնինէ քատար պէհէր կիւն միւնագասաբներն իճրասը իլէ մէղբիւր կիւնատէ քարարը գաթիսի վերիլէճէյինատէն, իթա իթմէյէ թալիպ օլանլարը վէ նէսինճի փէնճէնպիհ կիւնիւ եիւզատ պէշ թէնզիլինէ բաղիպ պուլունանլարը հարպիյէ նէզարէթի լէվազիմաթը ումումիյէ տա-

---

ՀՄՐԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻԹԻԻՃԵԱՆ

Կ. ՀԱԶԱՐԵԱՆ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԾԽԱԽՈՏԻ

Մեծը Զուշէ մոռ, Քէրէնճիլէր Պուլ, 106

Ծխախոտի հանրածանօթ վաճառականներէն Հազարեան կարապետ էֆէնտիի նորոգ հաստատած վերոյգրեալ գործարանին եէնիճէյի հոտաւէտ կէօպէք, Տրամայի Քը և Սամսունի Քուչքայա ըսուած ընտիր տեսակներէն պատրաստած թէ սիկարէթ և թէ ջարդած ծխախոտները, որք իրենց կատարեալ և անխառն ընտրութեամբն հանդերձ, հնար եղածին չափ չափաւոր գիներով են, իւր բազմաթիւ յաճախորդաց կողմանէ ցարդ ըստ արժանւոյն գնահատուեցան։

Գործարանս իւր արտադրութեանց այսպիսի կարճ միջոցի մը մէջ գըտած այն հաղուագիւտ ընդունելութենէն քաջալերեալ այսուհետև ալ ամեն խնամք և մինչև իսկ զոհողութիւն չպիտի խնայէ միշտ մի և նոյն ընտիր և անփոփոխ տեսակաւ ծխախոտ պատրաստելու, առանց գներուն չափաւորութեանը դպչելու։ Այսոր ճշդութիւնն ստուգել յաճախորդաց կը վերաբերի։

Յատուկ յանձնարարութիւնք ալ ճշդիւ և մասնաւոր խնամք կը կատարուին թէ մայրաքաղաքիս համար, թէ գաւառաց և թէ արտասահման երկիրներու։ Այս վերջնոյ համար պատրաստեալ ծխախոտք ազատ են պանտրոլի տուրքէ։

Յանձնարարութիւնք պէտք է ուղղուին առ Պ. Նիկողայոս Հազարեան, գործակալ վաճառականաց 'ի Նոր գործարանի։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԴԱՎԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 30 ապրիլ.

Օսմ. Քօնս.	պայուեցաւ	18.13
» »	բացուեցաւ	18,11
» »	կէս օրին	18.7

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՅ

		Անգղ. լիր.
Օսմէլի ժէնրլ. 6 0/0	»	5.10
» Օթօման	»	3,35
Կ. Պոլսոյ Պանքան (գ. կա.)	»	16.10
Բրէսի ժէնէրալ 6 0/0		5.35
Փոխ. 1863 (Մութան) 6 0/0	Ֆր.	88.
» 1865 (») 6 0/0	»	89.
» 1869 (Բինար) 6 0/0	»	88.
» 1872 (Պան տիւ թրէզոր)	»	28 50
» 1873 (Բինար) 6 0/0	»	85.
Բուսէլի երկաթուղի	Ֆր.	59.50
Լաւրիուսմ	»	111,
Թրամուայ (գ. կա.) Օսմ. լիր		370.
Թղթադրամ	»	955
Հէվալէսիպ		45
Բէրօր		

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

(Օսմ. ոսկին 100 ղրշէն)	Ղրշ.
Անգլիական ոսկի	109 34
Գաղղիական »	87 21
Բոլ	90 2
Գրիվիչ	51 25
Գառսոն թուղթ 8 բուպլի 85 գարիք	
Գառսոն արծաթ (նոր)	92
Մէճիտիէի տարբերութիւն	7 32
Վիէնոյ	127
Հինդնոյ	211 20
Հինդնոյ (անկէտ)	178
Մէթալիք	206 20
Պրինչ (անուանական)	670

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտրա 11 մայիս.

Անգլ. Քօնս.		102 3/8
Օսմ. »		16 1/2
Փոխ. 1865		17 3/4
» 1869		17 5/8
» 1871		78 3/4
» 1872		30
» 1873		17 1/8
» 1877		91 1/4
Պանք Օթօման		16 1/2
Ռուս. փոխ. 73ի		95
Եղիպտ. միացեալ		77 1/2
» արտօնաւոր		98 1/4
Տայրա Սանիչ		77 1/2
Փոխ. Ռոշիլտ		100 1/4
Փոխնկագիր Փարիզի վրայ		

Փարիզ 11 մայիս.

Լոնտրայ Քօնս. 3 0/0		120.05
» » 3 0/0		85,95
Օսմ. Քօնս.		16 82 1/2
Փոխ. 1865	Ֆր.	89.
» 1869		88
» 1873		86.
Օսմ. երկաթուղի		61.75
Պանք Օթօման		675 75
Բրէսի Լիոնէ		887 50
Ռուս. փոխ. 3 0/0 (1877)		97 3/16
» » Արևելեան		62 5/8
Իսպան. Քօնս.		90 80
Եղիպտ. միացեալ		392. 50
Փոխնկագիր Լոնտ. վրայ		25.23

Վիէննա 11 մայիս.

Փոխ. Լոնտրայի վրայ		117 90
Բուսէլի երկաթուղի		28.50

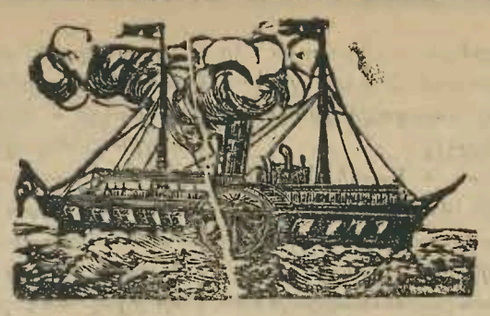

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈՒԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1881 ԱՊՐԻԼ 1 ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՍՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ ԱՊՐԻԼ 30

ՐՈՍՓՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈՒԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժ-ր		Ե-ր-ո-պ-ա-ն Է-ջ-ք-	Թ-ր-
11	30	Եէնիմահալլէն Մէզարպուրնու, Պէյիքաէրէ, Թարապիա Եէնիքէյ Սմէնեա. Պոյաճըքէյ. Ր. Հիսար. Պէպէք. (Արնաւուտ գիւղի շուքենաւին հետ պիտի հաղորդակցի.)	32
12	15	Ր. և Ա. Գավաք, Եէնիմահալլէ Մէզարպ. Պէյիքաէրէ. Թարապիա. Եէնիքէ. Էմիրկէն, Ր. Հիսար, Պէպէք։	34
1	45	Եէնիմահալլէն Մէզարպ. Պէյիքա. Թարապիա. Եէնիքէյ, Սմէն. Էմիրկէն, Պոյաճըքէյ, Ր. Հիսար, Պէպէք։	33
3		Եէնիմահ. Մէզարպ. Պէյիքաէրէ. Թարապիա. Եէնիք. Սմէնեա, Էմիրկէն. Պոյաճըքէյ, Ր. Հիսար, Պէպէք, Արնավ. Գուր. Օրթաքէյ. Պէշիկթաշ։	32
4	15	Եէնիմհ. Մէզարպ. Պէյիքա. Թարապ. Եէնիքէյ, Սմէնիա, Միրկէօն, Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք, Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.	22
6	15	Եէնիմահալլէ. Պէյիքաէրէ. Թարապիա. Պէյքօզ. Եէնիք. Էմիրկէն. Գանլըճա. Ր. և Ա. Հիսար. Գանտ Արնաւուտքէյ, Զէնկէլք. Պէյլէր. Օրթաքէյ. Գուզկունճուք. Պէշիկթաշ. Իսկիւտար։	1
8		Ա. և Ր. Գավաղ. Եէնիմահալլէ. Մէզարպուրնու. Պէյիքաէրէ Թարապիա. Պէյզոզ. Եէնիքէյ. Էմիրկէն. Պոյաճըքէյ. Ր. Հիսար, Պէպէք, Անաւուտքէյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէյ. Պէշիկթաշ. (Ուրբաթ օրերը Սմէնեա)	28
9	45	Մէզարպուրնուէն Պէյիքաէրէ. Թարապիա. Եէնիքէյ. Էմիրկէն, Ր Հիսար, Արնաւուտքէյ. Օրթաքէյ. Պէշիկթաշ։	20

Աբնաւուտ Իրեւն

11	45	Արնաւուտքէյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէյ. Պէշիկթաշ. Գապաթաշ։	22
12	15	Արնաւուտքէյ, Գուրուչէշմէ. Օրթաքէյ. Պէշիկթաշ։	1
12	45	Պէպէք. Արնաւուտքէյ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ. Գապաթաշ։	20
1	30	Արնաւուտքէյ. Գուրուչ. Օրթաքէյ. Պէշիկթաշ.	4
2	15	Արնաւուտքէյ, Գուրուչ. Օրթաք, Պէշիք. Գապաթաշ։	20
3		Պէպէք. Արնավ. Գուր. Օրթաքէյ, Պէշիկթաշ։	34
10	25	Արնավ. Զէնկէլ. Պէյլեր.	4

Ա-ն-կ-ա-ռ Իրեւն

11	30	Արնաւուտքէյ. Վանիքէյ. Զէնկէլքէյ. Պէյլերպէյ. Գուզկունճուք. Գապաթաշ։	4
12		Պէյզոզ, Բաշապահճէ, Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտիլի. Վանիքէյ, Զէնկէլքէյ, Պէյլերպէյ։	21
1		Պէյլերպ. Գուզկունճուք, Պէշիկթաշ։	22
1	45	Արնավ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Գապաթաշ։	23
2		Պէյիքաէրէ. Թարապ. Պէյզոզ. Բաշապահճէ. Գանլըճա. Ա. Հիսար. Գանտիլի. Վանիքէյ. Զէնկ. Պէյլ.	28
3	15	Պէյլերպէյ, Գուզկ. Պէշիկ. Գապաթաշ։	23
3	45	Պէյզոզ Բաշապ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտիլ. Վանիք. Զէնկէլք. Պէյլերպ. Գուզկ. Իսկ.	21
8	45	Էմիրկէն, Ր. և Ա. Հիսար, Գանտիլի. Արնավ. Զէնկէլքէյ, Պէյլերպէյ. Օրթաք. Գուզկունճ. Պէշիկթաշ, Իսկիւտար. (Ուրբաթ օրերը ժամը 9ին Պէյզոզէն, Բաշապ. Ր. Փ. մահ. Գանլ. Հանդիպելով.)	23
10	5	Վանիքէյէն ուղղակի կամուրջ։	21
11		Պէյլերպէյէն » »	22

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈՒԳԵՆԱՆԵՐԸ

Ժ-ր		Ե-ր-ո-պ-ա-ն Է-ջ-ք-	Թ-ր-
1	15	Պէշիք. Օրթաք. Գուր. Արնաւուտք. Պէպէք, Ր. Հիսար. Էմիրկ. Եէնիքէյ, Թարապ. Պէյիքա. Մէզարպ. Եէնիմահ։	32
1	30	Գապաթաշ. Իսկիւտար Պէշիկթաշ. Գուզկունճուք. Օրթաք Պէյլ. Զէնկ. Արնվ. Գանա. Ա. և Ր. Հիսար, Գանլճ. Էմիրկէն, Սէնիք Պէյզոզ Թարապ. Պէյիք. Եէնիմահ։	1
2	30	Գապաթաշ, Պէշիկթաշ, Օրթաքէյ, Արնավ Ր. Հիսար, Պոյաճըքէյ, Եէնիքէյ, Թարապիա, Պէյիքա. Մէզարպ. Եէնիմահ։	22
5		Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչէշմէ. Արնավ. Պէպէք. Ր. Հիսար, Պոյաճ. Էմիրկէն. Եէնիք Պէյզոզ, Թար. Պէյիք. Մէզարպուրնու. Եէնիմահալլէ. Գավաղլար. (Ուրբաթ օրերը Սմէն)։	28
6	50	Իսկ. Պէշիկթաշ. Գուզկունճուք. Օրթաքէյ Պէյլերպէյ. Զէնկէլքէյ. Արնավուտքէյ, Գանա. Ա. և Ր. Հիսար. Գանլճա. Էմիրկ. (Ուրբաթ օրերը Ր. Փ. մահ. Բաշապ. Պէյզոզ հանդիպելով)։	23
8	15	Պէշիկ. Օրթաք. Ա. Նավուտք. Պէպէք, Ր. Հիսար, Էմիրկէն. Եէնիք. Թարապիա. Պէյիքաէրէ, Մէզարպուրնու.	20
10		Պէպէք, Ր Հիսար, Էմիրկէն, Եէնիք. Թարապ. Պէյիքա. Մէզարպ. Եէնիմահալլէ։	32
10	30	Պէշիք. Օրթաք Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք. Ր. Հիսար, Պոյաճ. Էմիրկէն, Սմէն. Եէնիք Թարապ. Պէյիքա. Մէզարպ. Եէնիմահ։	33
11	10	Պէպէք. Ր. Հիսար, Պոյաճ. Սմէն. Եէնիք. Թարպ. Պէյիքա. Մէզարպ Եէնիմահ։ (Հարաւային հողմերուն Սմէնեա չհանդիպիր)։	28

Աբնաւուտ Իրեւ

12	45	Պէշիք. Արնաւուտքէյ։	4
1	45	Ուղղակի »	20
2	15	» Պէպէք	34
9	45	Գապաթաշ, Պէշիքթաշ, Օրթաքէյ. Գուրուչ. Արնաւուտքէյ։	4
11		Գապաթաշ, Պէշիկ Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւուտ.	23
11	15	Պէշիկթաշ, Գուզկ. Օրթաք. Գուր. Արնավ.	4
11	40	Պէշիկ. Օրթաք. Գուրչ. Արնավ. Պէպէք։	20
12		Պէշիքթաշ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ։	1

Ա-ն-կ-ա-ռ Իրեւ

12	30	Ուղղակի Պէյլերպէյ	23
2	20	Իսկիւտ Գուզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Գանա. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաշապահճէ, Պէյզոզ։ (Ուրբաթ օրերը Ր. Փ. մահ.)	21
2	45	Ուղղակի Պէյլերպէյ։	23
9	25	Գապաթ. Գուզկ, Պէյլ. Զէնկ. Վանիք.	21
10	15	Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Գանտիլ. Ա. Հիսար, Գանլճ. Բաշապ. Պէյզոզ, Մէզարպ. Ր. և Ա. Գավաք։	34
10	35	Պէշիկթաշ. Գուզկունճուք, Պէյլ.	22
11	5	Պէյլերպէյ. Զէնկէլք. Վանիք. Գանա. Ա. Հիսար. Գանլ. Բաշապ Պէյզոզ։	21
11	10	Գապաթ. Գուզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Արնավ.	22